

Kompozīcija, fragments, kompozīcija fragmentā , fragmentāra kompozīcija...

Sāksim pa fragmentiem...

Vārda 'kompozīcija' izcelsme meklējama latīņu valodā no *compositio*, kas tiešā nozīmē tiek tulkots kā sastādīšana, sacerēšana, salikums, turpretī vārds 'fragments' izcelsme no franču vārda *fragmentaire* (fragmentārs) vai latīņu vārda *fragmentum* - gabals, atsevišķa daļa. Mākslas izpausmē, ja palūkojamies nedaudz vēstures ierakstu slejās, tad jāpiemin Francija 19.gs. un tā laika mākslas stila aizsācēji, kā impresionisti, kuru integrētie glezniecības paņēmieni tik izvērstā daudzveidībā ir arī datējams par aizsākumu glezniecības paņēmienam, kā fragmentāra kompozīcija (kuras vēsturiskā ietekme ir no japāņu mākslas), kas izpaužas kā daļējs telpiskuma noliegums.

Tātad...

Fragmentāru kompozīciju mēs varētu dēvēt par mākslas paņēmieni vai pat kā atsevišķu stilu, kuram izteikti raksturīgs daudzdaļīgums (sastāv no atsevišķām daļām), kurš ir visbiežāk veidots jauktā tehnikā, saglabājot mākslas darba vienotību jeb tiek uztverts kā vienots darbs, neatkarīgi no mākslinieka izvēlētajiem medijiem. Tas nozīmē, ka šai manierei piederīgo mākslas darbu tehnikas un to kombināciju variācijas var būt tik *dažnedažādas*, bet bieži vien arī ir grūti nošķirt šīs mākslas manieri no vienkāršas kolāžas tehnikas, pat nevar uzskatīt to par atsevišķu stilu. Klasiskākās izpausmes – veidot jaunu fragmentu esošā mākslas darba kompozīcijā, piešķirot tam citu saturu un izmainot tā nozīmi, vai radīt jaunas kompozīcijas salikumu, kurš tiek veidots no esoša fragmenta (skatīt 1.,2.,3. attēlu).

Ko darījām mēs...

Vizuālās mākslas mācību priekšmeta stundās mēģinājām rast savu vizuālu vēstījumu no dotā attēla fragmenta, kura saturā tiek atspoguļotas ģimnāzijas kāpnes. Uzdevuma izstrādē par pamatnosacījumu tika noteikts fragmentārās kompozīcijas klasiskais izpausmes princips (skatīt 4. attēlu) – dotais attēla fragments tiek turpināts, izmantojot melnbaltās grafikas tehniku, radot savu vizuālu vēstījumu, kura izstrādē ir pieļaujams izmantot arī saturam atbilstošu tekstu. Tā, lūk, skolēni no vienas skolas kāpnes fragmenta atklāja savu izdomas lidojuma piedzīvojumu ceļu, kurš, pavadot lasītāju ar dzejas rindu vārdiem, atklāj katra skolēna iztēles pasauli...

Kristīne Gundarina, Liepājas Valsts ģimnāzijas vizuālās mākslas, kultūras un dizaina skolotāja

1.att.

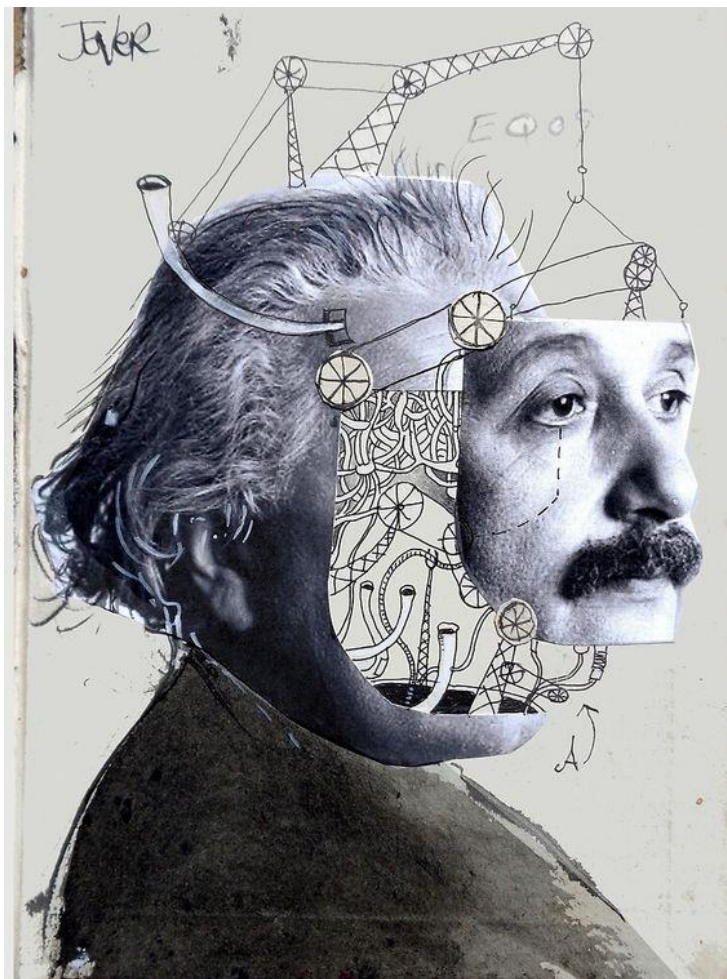

2.att.

3.att.

1.,2.,3. attēls. Fragmentāras kompozīcijas paņēmiena piemēri

4. attēls. Fragmentāras kompozīcijas piemērs, kurā tiek radīts jaunas kompozīcijas salikumu jauktā tehnikā, kurš tiek veidots izrietoši no esošā fragmenta